la humanitat

Fundador: Lluís Companys

Red. i Administració, Pelai, 56, 2.on

Telèfons 16407 i 16408

Impremta: Carrer Sardenya, 202

Telèfon 55758

Any - Barcelona, 4 d'abril de 1932 Núm. 126

DAVANT DELS FETS DEL DIUMENGE

Ens dolem, sinceralment, que al míting d'Estat Català, començat ahir al Palau de Projeccions, es donessin crits contra l'Esquerra Republicana de Catalunya, que és avui, com ho era ahir, la força més eficient per al triomf de les llibertats de la nostra terra i per a l'estabilitat de la República, que són dues coses que van conjuntes.

Existeix, a Catalunya, un confusionisme contra el qual cal reaccionar. Dintre dels partits republicans, hi ha elements que es deixen arrossegar per les prèdiques i els conceptes d'atac a la República, que van contra l'ordre i la pau del règim.

La República té avui dos enemics. Els de la dreta, monàrquics distressats, i els que prediquen una revolució social, un comunisme llibertari, que en realitat no saben on va i per a quina implantació no compten amb organització, direcció, eficiència, ni possibilitat.

Entre els primers, s'hi aplega tota la carcassa immunda, els privilegis vells, els oficiants de la dictadura, els borbònics, els requetés, que critiquen i conspiren contra la República.

Amb els altres, s'hi ajunten algunes impaciències inconscients, el pessimisme ambient, i potser elements de bona fe, que, sense pensar-s'ho, contribueixen a la tasca dels que treballen contra la República.

Entre aquests últims, hi ha gent filtrada als partits republicans. Es diuen republicans, i malgrat això, recolzen els que combaten la República i conspiren contra ella, i ho confessen, imprudentment, vanant-se d'anar amb el comunisme llibertari.

Contra aquest confusionisme, s'ha de reaccionar. Cal que cadascú estigui allà on li pertoqui. I cal que tothom acati les inspiracions de les directives de les respectives organitzacions, en un règim de democràcia.

En sortir del míting del diumenge, molts dels que hi assistiren anaren a pertorbar les festes que es feien a la Plaça de la República amb motiu de posar-se el nom de Fivaller al vell carrer de Ferran. En la dita acció va haver-hi un gran sentit d'irresponsabilitat. Per aquest camí, tan equivocat, poden causar-se estralls als anhels de Catalunya.

L'Esquerra Republicana de Catalunya, ha de fixar, ha de mantenir d'una manera justa i inexorable, en tots els moments, el sentit de la seva posició. I la seva posició, ha d'ésser sempre de lleialtat per a la República i d'energia i voluntat per a obtenir les llibertats de Catalunya. Una i altra cosa són el mateix, en definitiva, i mentre no es demostri el contrari.

Tots aquells elements extremistes que ara tant criden, diuen que obrant així serveixen millor els interessos del nostre poble i defensen, millor, els ideals del mateix. Però potser no servirien per a adoptar una necessària actitud de sacrifici. Ja els coneixem.

Avui, com ahir, nosaltres, republicans, fervents republicans, i catalanistes, ferms catalanistes, repetim les paraules de Lluís Companys:

"Res passarà a Catalunya contra la vida de la República.

Res passarà a Espanya contra la vida de Catalunya."

I estarem sempre disposats a enfrontar-nos amb els que vagin contra aquests dos postulats del nostre pensament polític.

INTERVIUS DE "LA HUMANITAT"

El que ens diu el diputat Humbert Torres sobre l'Estatut de Catalunya i la situació política

El senyor Humbert Torres s'ha sotmès, amablement, al nostre interrogatori.

—Com veieu la discussió de l'Estatut al Parlament de la República?

—Si es tractés d'obtenir un Estatut, l'empresa seria fàcil. Però si volem l'Estatut que votà el nostre poble, la batalla serà dura.

—Quina actitud creieu que cal adoptar al Parlament?

—Com parteixo del dret de Catalunya a governar-se per ella mateixa, entenc que la seva representació parlamentària ha de defensar-lo en la seva integritat. No es tracta de la justícia, ni de l'ensenyament, ni de l'ordre públic, ni de cap aspecte parcial. Es tot. Quan vaig intervenir en la discussió de totalitat de la Constitució, vaig defensar, no un criteri autonomista, sinó el federalista. La nostra posició fou de generositat, puix propugnàrem, no pas per la nostra sola llibertat, sinó per la de tots els altres pobles d'Ibèria. Si els seus representants al Parlament no ens volgueren seguir, allà ells. Però el nostre dret, resta intacte, i ara cal defensar-lo.

—Concreteu, doncs, si us plau, la manera com enteneu han de procedir, parlamentàriament parlant, els representants de Catalunya.

—Primer: em sembla que cal demanar l'aprovació íntegra de l'Estatut. La seva discussió, donarà lloc a un debat doctrinal a fons, que no sols s'ha d'acceptar sinó que s'ha de provocar, passi el que passi. Si més no, aquest debat, amb la votació consegüent, deixarà sentats els principis, la integritat del nostre plet, per les generacions que vindran, fins a la total reivindicació de les nostres aspiracions. Si, com és probable, la votació es perd, en la discussió del dictàmen, s'han de presentar esmenes i provocar votacions, encaminades a incorporar-hi l'articulat del nostre Estatut. Després de tot això, si les modificacions introduïdes poden o no acceptar-se dignament, el poble de Catalunya serà qui ho digui i nosaltres seguirem les seves ordres.

—Així, res d'habilitats ni de regateigs?

—No, claredat i lleialtat. Han de saber a Espanya que el cas de Catalunya no és d'autonomisme ni de regionalisme. Es una altra cosa, i se'ls ha de dir, si voleu, cruament enc que no

HUMBERT HORRAS

sigui més que per a no enganyar-se, ells mateixos. Suposem dues coses: que en un moment de comprensió, Espanya digués a Catalunya: vols això? Doncs aci ho tens. El resultat seria magnífic per ambdues parts, puix per un temps molt llarg, a la política espanyola no hi hauria problema de Catalunya; i a la nostra terra, aquest gest de comprensió, desarmaria les actituds extremes i permetria, dignament, collaborar en la política espanyola; la República se'n veuria beneficiada. Suposem, per contra, que ens donen un Estatut mutilat: aqueixa equivocació la pagarien cara, puix el problema s'aguditzaria immediatament i se'l trobarien enverinat, en pitjors condicions, en el parlament pròxim.

—Creieu que una conducta com aquesta pot donar resultats?

.. Primer us diré que en política, com en tot, més que els resultats, em preocupen els aspectes de dignitat. Després, que quan al Govern hi ha un liberal com Azaña, totes les sorpreses agradables són possibles. Jo el faig més prop nostre que el mateix Alcalà Zamora.

—Parlant d'altres coses, si Catalunya accepta l'Estatut que aprovin a Madrid quin sistema electoral emprarieu per al Parlament nostre?

—Tota la vida he estat proporcionalista i no sóc més que mai. L'Estatut deixa al senyor Macià la facultat de triar el sistema. Acataré la seva resolució, sigui la que sigui, però si se'm demana el meu parer, ja està dit. Proporcionalista, amb nombre fix de diputats per cada circumscripció, i adjudicació dels llocs vacants a les restes més altes. Probablement, en un sistema de majories, l'Esquerra conservaria el Govern de Catalunya. Amb la Representació Proporcional, és gairebé segur que no tindria majoria pròpia, però seria la minoria més nombrosa. Hi hauria, doncs, en l'adopció del sistema proporcional, un gest elegant en honor a la justícia; però aquest sacrifici de partit, que molts que ara ens el demanen potser no farien en el nostre cas, restaria compensat per un ennobliment de les lluites polítiques i fins, jo crec, en l'eficàcia de l'obra de govern.

—Creieu en la debilitació política de l'Esquerra?

—Us puc parlar de la regió lleidatana, que és l'única que conec. I bé: en terres lleidatanes, l'Esquerra conserva intacta la seva força. Aquests darrers mesos he pres part en molts actes, i l'entusiasme és igual que per l'abril.

CRONICA POLITICA I PARLAMENTARIA

Tot fa preveure que aquesta setmana les sessions no es veuran molt concorregudes. Un bon nombre de diputats, sota la perspectiva que el dia 8, divendres, se suspenguin les sessions fins al dia 20, restaran als seus respectius districtes, avançant les vacances, majorment quan no hi ha qüestions importants a discutir.

Amb tot, hi haurà segurament el debat sobre el dictamen de responsabilitats. A més, és possible que se celebri una sessió secreta per a tractar de l'assumpte March, que va quedar suspès, perquè aquest senyor fes els seus descàrrecs, davant de la Comissió, com ha fet.

* * *

Motiu de conversa en el món polític és la discussió de l'Estatut i el dictamen dels tècnics. Els diaris desafectes a Catalunya aguditzen la seva

* * *

campanya. Fora d'això, el món polític resta encalmat.

S'havia dit que el senyor Lerroux plantejaria un debat polític. El cabdill radical, però, no té gaires ganes de parlar, per ara. I es reserva per al moment que ell cregui oportú.

* * *

Es tornen a rebre notícies no molt tranquil·litzadores d'Andalusia. El govern dedica extremada atenció a aquella comarca. Hom confia singularment en el tacte i l'energia alhora del president senyor Azaña, més que en el temperament del ministre de la Governació, els errors de tàctica del qual comencen a ésser reconeguts.

* * *

Han començat els preparatius a Madrid per a celebrar l'aniversari de la República. Cura de l'organització especialment el senyor Prieto. Es de desitjar que el panorama andalús no pertorbi el propòsit.

Madrid, 3-IV-932.

Herriot prepara un llibre

Es titularà «França» i estudiarà la situació del país

HERRIOT

París. — *M. Herriot ha fet a un periodista les següents declaracions:* —

"Estic preparant, en aquests moments, un llibre que titularé "França", en el qual examinaré imparcialment la situació general del país. Estarà dividit en dues parts: l'una, estarà consagrada a un estudi interior; la segona a l'examen de la França en funció d'altres nacions. M'esforçaré en fer una revisió de tots els valors.

Goethe digue: "El món es transforma de cinquanta en cinquanta anys." Cercaré el guardar la més gran objectivitat. Quan descobriré una idea que cregui justa, la incorporaré tot seguit al meu programa. Més que les teories són les realitats les que han d'ensenyar als partits. El meu partit té el deure d'ésser abans que tot, racional."

El diputat Grau Jassans i els obrers

El nostre amic i diputat a Corts en Josep Grau Jassans, ha visitat aquest matí el Delegat Regional de Treball per tal de recomanar-li amb tot interès que se serveixi recolzar les peticions dels minaires de Súria acomiadats amb motiu dels darrers successos, en el sentit de què siguin readmesos.

També ha visitat el senyor Grau, el governador civil senyor Moles per tal de fer-li avinent les moltes dificultats que posa l'alcalde de Súria als esmentats obrers per a que segueixin habitant en aquella població.

Ha dit també el senyor Grau Jassans al governador que molts dels obrers que ara troben dificultats per a seguir-hi habitant, fa més de dotze anys que hi trabellaven i alguns d'ells tenen fills nascuts en aquella població.

Seguint les seves gestions en pro dels obrers, ha visitat també el senyor Grau el gerent de l'Empresa Foment d'Obres i Construccions per tal d'interessar que el més aviat que sigui possible, els obrers que treballaven a les pedreres de Caldes que foren acomiadats fa una temporada, tornin a ésser readmesos.

L'esmentat senyor ha promès al nostre amic senyor Grau portar a terme les seves aspiracions així que sigui possible fer-ho.

Es d'esperar que les esmentades gestions siguin coronades de l'èxit més complet puix que es tracta de demandes inspirades en la més estricta justícia.

L'aviadora Maryse Hilz que ha arribat a Madagascar, procedent de França.

Complot fracassat

Rio Janeiro, 4. — Comuniquen de Sao Paulo que ha estat descobert un complot dirigit pel coronel Theopompo, ex-cap de l'Estat Major del general Isidoro López. El cap del moviment sembla que era el diputat Ataliba Leonel.

Si el moviment hagués tingut èxit, els conspiradors estaven disposats a nomenar cap de Sao Paulo al senyor Altino Arantes, però la conspiració ha abortat per complet.

El coronel Theopompo ha estat empresonat i regna gran ordre a tot l'Estat. — Fabra.

El «Graf Zeppelín»

Berlín, 4. — El segon vitge del Graff Zeppelin ha sofert un lleuger retard a la sortida, a conseqüència d'un accident afortunadament de poca importància. El dirigible aixecà el vol a les 5'04 d'aquesta matinada, però per efectes d'un brusc canvi de temps, el gas de l'aeronau adquirí major intensitat amb la qual cosa dificultà la maniobra de l'aeronau en aixecar-se, i topà amb l'entena de T. S. F., esquinçant l'embolcall.

El comandant ordenà l'immediat aterratge, ja que preferia adobar la lleugera avaria a terra que no durant el vol. Hom creu que el Zeppelin tornarà a sortir a les onze del matí. — Fabra.

L'ex-ministre de la monarquia senyor Ventosa i Calvell segueix combatent el projecte de llei agrària

A Sevilla, el senyor Ventosa ha donat una conferència "contra la reforma agrària. L'ex-ministre del rei, que mentre exercia carteres no tingué cap iniciativa beneficiosa per al poble, ara es dedica a censurar el projecte, adreçant-se a les classes patronals i conservadores.

No cal pas dir que els grans propietaris andalusos i els enemics de la República l'aplaudiren xardorosament.

Es natural.

El senador francès Maurici Serraut, el qual ha decidit renunciar al seu mandat parlamentari, per tal de consagrar-se del tot a les seves tasques periodístiques.

cada dia...

Butlletí del temps

Ahir, una nit d'estels i de vent. Una nit francament de Primavera. Abril comença a fer el bon minyó. I es que es prepara per a la Festa del Llibre i la Festa de la República.

Avui, un dia gris, de pluja fina. To hipòcrita de festa que no arriba a festa. Botigues tancades. Toros. *Ball en alguna societat recreativa. Per la boca d'algun balcó obert — violers florits, algun clavell — la veu d'una gramola.*

Plens, els tramvies: malgrat l'augment de preu. Plenes les terrasses de cafès. Temes de conversa: el partit de diumenge, el míting accidentat del diumenge, la política de porteria i safareig de cada dia...

Goethe, encara

Un article de Bonaventura Basegoda a "La Vanguardia". Això no és pas una cosa tan extraordinària. Un article del senyor Bonaventura Basegoda a "La Vanguardia" tan vulgar com les esquelles.

L'extraordinari d'aquest article és el títol: El gran maestro Goethe, glòria de Vic.

A veure si ara resulta que Goethe, com Colom, també és català!

Ja era hora

Mesos enrera, la senyora, o senyoreta, Maria Rosa Sagnier promogué un escàndol al Teatre Apolo amb motiu de l'estrena d'"A. M. G.", adaptació escènica d'una novella de Pérez de Ayala.

El governador es veié obligat a imposar a la senyora o senyoreta Maria Rosa Sagnier una penyora de cinccentes pessetes. Com que la senyora o senyoreta Maria Rosa Sagnier no feia efectiva la penyora, el governador — suposem que amb tota polidesa — l'ha feta passar a la presó.

Ens dol, perquè es tracta d'una senyora. Però ens plau que el governador sàpiga fer complir la llei a la gent de dreta.

Ja era hora.

Un jove

Gonçal de Reparaz, l'eminent Geògraf, és un home menut, amb ulleres, amb un cap calb i rosat. Gonçal de Reparaz és un home, físicament, vell.

Espiritualment, un jove. Un jove que, sense l'innoble desig d'obstruccionar l'obra de la República, escriu: "En el escenario ha habido cambio de decoración, pero la obra que se representa és la misma. No podia ser de otra manera sin prèvia renovación de la compañía que nos da el espectàculo. Y la compañía es la clase directora, titúlese monàrquica, titúlese republicana. El título es lo de menos."

Avis a la República. A la República, que ha d'ésser obra del poble — no de l'anarquia de quatre inconscients, no de quatre senyors que encara fan una certa pudoreta de monàrquic.

Teatre

Demà, a París, tancaran totes les sales destinades a espectacles: teatres, cinemes, musi-halls. Motiu? Protestar dels excessius impostos.

No es tracta de cap crim més o menys misteriós, ni de la fallida d'un Banc, ni de l'escàndol d'una star de cinema, ni d'una declaració de guerra. Però la nova ha causat sensació arreu del món.

Si el fet hagués passat a Barcelona, no hauria tingut cap ressò, cap transcendència. Ni nosaltres mateixos no ens n'hauríem adonat. O bé ens hauríem quedat tan tranquils.

Motius? El teatre a Barcelona és una cosa tan mesquina, tan miserable, que ja no interessa a ningú. Hom fa un teatre de negoci que no és negoci, un teatre de públic que no plau al públic. Si no fos així aniria al teatre. Ara no hi va. I fa bé.

Araquistain, ambaixador d'Espanya a Alemanya, que ha presentat les seves credencials al president Hindenburg.

Georges Duhamel

Demà arriba a Barcelona Georges Duhamel, l'escriptor magnífic de "La vida dels màrtirs", de "Confessió de mitja nit".

Parlarà al "Conferentia Club" i li donaran un sopar íntim. O un dinar.

Qui són els que li donen aquest sopar? Qui són els que acaparen Duhamel, els que tant els ja acaparar Duhamel, com el comte de Keyserling, com Francisc Carco? Són els de sempre, els que sols es dediquen a aquest esport d'acaparar personalitats per a fer-se una gloriola de retruc, reflexa, llunyana i freda; els que fan de savi des de que es posen els mitjons al matí fins que se'ls treuen al vespre; els que sempre tenen un isme a punt, qualsevol, el que primer els ve a mà, per a presumir davant les servents de l'Ateneu.

I com que sempre són els mateixos, queden sempre uns quants poetes, uns quants novellistes que, per a no conviure amb ells ni un parell d'hores, s'allunyen discretament. I els Duhamel, els Keyserling, sols veuen de Catalunya els quatre intellectuals de professió.

Després, quan els Duhamel, els Keyserling, retornen al seu país, i els pregunten: "Què us han semblat els intellectuals de Catalunya?", *els Duhamel, els Keyserling deuen somriure discretament, deuen callar discretament...*

Benvingut sia a Catalunya Georges Duhamel.

El que diu el Sr. Gomari

Madrid, 4. — *El diputat radical-socialista per Alacant, senyor Gomari, ha desmentit que es separi d'aquella minoria.*

Aquest plet l'ha de resoldre l'assemblea del Partit, puix la separació dels senyors Botella i Gasset tan sols pot tenir efectes provisionals.

El senyor Gomari suposa que l'assemblea aprovarà la conducta d'aquests dos parlamentaris contra la decisió de la minoria.

El senyor Terradelles ha sortit cap a Madrid

El Diputat a les Constituents i conseller de Governació de la Generalitat, senyor Tarradelles, ha sortit avui cap a Madrid.

L'estada de M. Tardieu a Londres

Londres, 4. — Després de visitar sir John Simon, M. Tardieu ha anat a Downing Stroet. La conferència amb Mac Donald ha començat a dos quarts d'onze, i no acabarà fins a la nit suspenent-se tan sols per l'esmorzar que el primer ministre anglès ofreeix a M. Tardieu.

El cap del Govern francès tornarà aquesta nit a París. M. Flandin continuarà a Londres per tal d'assistir a la Conferència de les quatre potències. — Fabra.

IMPRESSIONS D'ARTECHE

PELS PASSADISSOS DEL CONGRÉS DE DIPUTATS

El llapis d'Arteche ha sorprès, en els passadissos del Parlament, dues de les figures més populars dins la vida de les Constituents. Una d'elles és Ferran de los Ríos, el ministre d'Instrucció Pública, tot senzillesa, tot modèstia i tot intelligència. El llapis indiscret l'ha sorprès en amigable conversació amb els periodistes Mestre i Sirio.

L'altra instantània és del socialista Cordero—rialler, respirant satisfacció—conversant amb els informadors de la premsa. Més que declaracions sensacionals, sospitem que el senyor Cordero comunica als reporters algun petit parlamentari.

CRONICA DE BERLIN

GOETHE I HINDENBURG

Amb ocasió del centenari de Goethe, s'ha recordat que aquest no mostrà mai cap simpatia per la capital del Reich. Solament la visità una vegada, l'any 1778, als 29 anys d'edat, acompanyant el jove duc de Weimar, el qual féu del poeta el seu company i amic. Berlín, però, no fou grat al futur gran home i molt menys li agradaren els berlinesos. A despit de tot, no se li ha guardat rancúnia, amb ocasió del centenari del més gran dels alemanys, i Berlín ha procurat compondre un programa de festes digne de la importància de la capital i de l'artista.

I encara que els festeigs berlinesos no s'hagin distingit per la qualitat, s'ha procurat compensar aquest defecte per la quantitat dels homenatges dedicats al poeta. De bell antuvi es poden esmentar les exposicions, les quals són, almenys, quatre. El museu dels teatres de l'Estat exhibeix variats documents referents a les representacions de Goethe; la bibiloteca Nacional ha dedicat la seva atenció a les relacions del gran escriptor amb la música; a la Galeria Cassiner s'exposen les obres dels artistes contemporanis de Goethe, i a l'Acadèmia de les Arts es pot visitar una valuosa col·lecció de manuscrits i de primeres edicions de les seves obres, pertanyents al professor Kippenberg, de Leipzig.

El teatre de l'Estat no ha pogut muntar una bona representació de "Faust", però altres teatres han donat diverses obres de l'artista, com "Ifigènia", "Egmont", "Clavijo", "La Filla Natural", "Els Còmplices", etc. Ultra això, dues cases cinematogràfiques han editat altres tantes pellícules relatant la vida de Goethe, i encara que l'ús dels llocs hapitats pel poeta ha estat causa d'un plet entre les dues signatures, això no ha impedit que es projectessin satisfactòriament les dues pellícules.

I ara que hem parlat de l'aspecte seriós i formal d'aquest homenatge, anem a fer-ho de l'anecdòtic, el qual resulta molt característic de la nostra època.

Ja és sabut que el nostre segle és el de la publicitat, i, per tant, a ningú no deu estranyar que diverses empreses s'hagin aprofitat de l'esdeveniment per a beneficiar llurs negocis. El més curiós, però, és la manera com han conseguit llurs propòsits.

Un exemple. Hi ha a Alemanya una aigua mineral, la de Fachingen, la qual gaudeix de més popularitat que totes les altres. I com Goethe esmentava aquesta aigua en una de les cartes a la seva nora, l'any 1817, no cal dir amb quanta fruïció la societat explotadora de la font s'ha llençat damunt la frase en qüestió en la que el poeta fa l'elogi d'aquelles aigües. Ha estat publicada una fotografia de la frase escrita, i no cal dir quin ha estat l'èxit d'aquesta campanya.

GOETHE

Un altre detall, també aprofitat, és el de què Goethe gustava del vi amb preferència a l'aigua i a la cervesa. Per aquesta causa, la "Revista Tècnica del Vi", òrgan oficial dels vinicultors i dels tractants en vins, ha editat un número especial, consagrat al poeta, estudiant detingudament les relacions de Goethe amb el suc del raïm. Es possible que fins i tot a la virtut de certs brous s'atribueixi la inspiració que li féu escriure les seves més famoses obres. Això ha constituït, sense cap mena de dubtes, una "réclame" excellent.

Hi ha una altra revista, aquesta dedicada a la propietat immoble, la qual assegura a llurs lectors el fet de què els propietaris tenen grans raons per a honrar Goethe. Aquest era propietari de dues cases, i considerava que la propietat era "un símbol de la cultura burgesa", i sembla ésser que els propietaris han organitzat una cerimònia commemorativa, en la qual parlarà un notable professor.

HINDEMBURG

En canvi, hom esmenta que el president del Reich, von Hindenburg, no sent cap admiració extraordinària per l'home cim. El nostre president, home molt rígid en qüestions de moral, li retreu "les seves nombroses aventures amoroses". Els que es creuen ben informats afegeixen que algú féu notar al President que precisament aquestes aventures inspiraren al poeta llurs millors obres, i aleshores el mariscal respongué: "Llavors, caldrà perdonar-les-hi".

SAGIMON MORITZ

Berlín, abril de 1932

memoriaesquerra.cat — La Humanitat [Barcelona, 1931-1939], 4/4/1932, pàgina 1